

Energimarknadsinspektionen
Box 155
63103 ESKILSTUNA

Lidingö 2016-10-12

Östra Mölna byalags kompletterande inlaga med anledning av Vattenfalls bemötande av Östra Mölna byalags yttrande över Vattenfall Eldistribution AB:s ansökan om nätkoncession för linje avseende en ny 130 kV kraftledning i mark- och sjökabelutförande från befintlig 70 kV kabelstolpe på fastigheten, Lidingö 11:339, vid strandlinjen vid Högberga till Björknäs i Nacka

Inledning

Med anledning av att Energimarknadsinspektionen (Ei) den 19 september 2016 har berett Östra Mölna byalag (ÖMB) tillfälle att yttra sig om vad Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) framfört i sitt bemötande den 2 maj 2016 på grund av invändningar från ÖMB mot Vattenfalls ansökan om nätkoncession för linje får vi lämna några kompletterande synpunkter.

Sammanfattning

Tidigare yrkande kvarstår från ÖMB, dvs att Vattenfall åläggs att utreda alternativa lösningar till luftledning genom Mölna radhusområde och yrkar att luftledningen demonteras och i stället förläggs som markkabel, med nedanstående tillägg om yrkande om samråd. Samråd är enligt lag ett led i den stora förändring som Vattenfall planerar både gällande spänningshöjning och avstånd till byggnader för såväl luftledning och kraftledningsstolpe. ÖMB vill också understryka vikten av en helhetslösning, vilket är naturligt då Vattenfall eftersträvar ett robust nät med ringmatning på sträckan Lidingö-Nacka-Värmdö. Det är helt oacceptabelt att avgränsa sträckan genom ÖMB om 375 m.

Samråd

Enligt ellagen (1997:857) ska i en ansökan om nätkoncession för linje en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ingå. Det finns vissa formella krav på hur en sådan beskrivning ska utformas.

Den ska grundas på vad som framkommit vid samrådet om ledningsprojektet. I miljöbalken (1998:808) anges att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta åtgärder ska samråda med dem som berörs. Samrådet ska avse verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning, utformning och miljöpåverkan.

Samrådet har således en viktig funktion för att bland annat säkerställa att de som särskilt berörs t.ex. av högspänningsledningar ges tillfälle att framföra synpunkter.

Det är då viktigt att även enskilda som särskilt berörs av projektet kontaktas för samråd. Vattenfall har hittills inte haft något samråd med ÖMB eller med någon av föreningens medlemmar trots att de boende särskilt berörs av Vattenfalls planer på att höja spänningen från 70 till 130 kV på den befintliga luftledningen som går genom radhusområdet.
Vattenfalls planering att ansluta de nya 130 kV sjökablarna från Björknäs till Högberga i befintlig 70 kV luftledningsstolpe på stranden, 99 meter från närmaste byggnad i radhusområdet, fastighet Mölnastupet 7, är ett uppenbart fall där Vattenfall borde ha samrått med oss närboende.

Enligt vår uppfattning, som stöds av vad Mark- och miljööverdomstolen anför på sidan 6 i sin dom M2771-15 i ärendet, ska formen för samrådet ske genom en direktkontakt med närboende om detta är möjligt och lämpligt. Eftersom vi boende i Mölna är särskilt berörda och utgör ett mindre antal boende, borde alltså samrådet med oss ha skett genom en direktkontakt. Så har inte skett, varför Vattenfall i detta fall inte uppfyllt kraven på formen för samrådet.

Tidpunkten för höjning av nätspänning på luftledningen

I sitt bemötande hänvisar Vattenfall till sin miljökonsekvensbeskrivning, från april 2014, där man säger att man inom överskådlig framtid inte har några planer på att fortsätta kabelförläggningen av ledningen på Lidingösidan. Vattenfall anför vidare att det är oklart när det kan bli aktuellt att uppgradera till 130 kV.
Vattenfall skriver nu, 2016-05-02, att en uppgradering ligger minst tio år fram i tiden. Denna nya tidsangivelse tyder på att Vattenfall ser att spänningshöjningen kan komma tidigare än vad man trott. Detta ger boende ytterligare oro och osäkerhet. Vattenfall borde därför redan nu redovisa planen för och tänkt genomförande av spänningshöjningen.

Samordnad beredning av projektet Björknäs- Koltorp

Hittills har elnätsförändringarna hanterats som ett sammanhållet projekt och det är naturligt att det görs så även i fortsättningen. Att ett ledningsprojekt inte ska delas upp i delar framgår av Energimarknadsinspektions råd.

Ei skriver: *"Om ansökan är en del av ett större projekt ska man samråda om hela projektet inför ansökan.*

Samtliga delar i projektet ska också redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådet måste hållas på ett korrekt sätt för att undvika att Energimarknadsinspektionen avvisar ansökan. Känner man osäkerhet kring vilka som man bör samråda med, rekommenderar vi att det är bättre att gå ut för brett än att begränsa sig."

En annan omständighet som talar för samordning av projektet är vad Vattenfall självt skriver under punkt 1.2 i MKB:en:
"syftet med de två befintliga ledningarna är att skapa en ringmatning av nätet Lidingö- Nacka- Värmdö. Med dessa två ledningar matas station Koltorp på Lidingö, station Björknäs i Nacka samt station Ekbacken på Värmdö från två håll vilket ger ett robust nät."

Station Koltorp har huvudmatningen från stamnätet via en 220 kV markkabel från Värtan och station Ekbacken matas från stamnätet med en 220 kV sjökabel i Baggensfjärden från Nacka. I denna viktiga ringmatning ingår delsträckan av 70 kV luftledningen över och vid radhusområdet vid Östra Mölna, Lidingö. Denna delsträcka genom radhusområdet utgör endast 375 m, bilaga 1, för vilken vi vill se en helhetslösning som inkluderas i projektet Björknäs- Koltorp. För att uppnå ett robust nät, vilket Vattenfall har som mål, bör denna delsträcka helt naturligt ingå. Luftledningen bör förläggas i markkabel. Vi hänvisar till de tidigare insända två förslagen om markförlagd kabel i närområdet, bilagor 4 och 5.

Oro

Ledningsdelen genom Mölnabebyggelsen är olämpligt lokaliserad, bilaga 6. Lämpligt är att luftledningen flyttas och grävs ner i den obebyggda delen vid Mölna ängar. De elektriska och magnetiska fälten från den befintliga luftledningen skapar oro hos de boende och denna oro ökar givetvis med förslaget om spänningshöjning till 130 kV. Hittills har Vattenfall inte tagit hänsyn till ÖMBs synpunkter.
Vad ÖMB tidigare till Ei framfört gäller alltjämt. Det är således anmärkningsvärt att Vattenfall inte redan i ansökan tagit med ledningssträckningen, ca 375 m, genom Mölna radhusområde. Att de boende i Mölna är särskilt berörda av den befintlig 70 kV luftledning är skäl för Vattenfall att samråd sker med dem.

Avstånd från luftledning till byggnader på fastigheter i radhusområdet och avstånd från kabelstolpe vid Halvkakssundet till byggnader.

Befintlig luftledning passerar mitt i radhusområdet, nära fastigheter, varav 16 fastigheter ligger i mycket nära anslutning till ledningen (fastighetsbeteckningar för Mölnaåsen 1-9, respektive Stenbacken 16-20 samt Mölnahällen 5 och Mölnastupet 7). ÖMB har mätt avståndet mellan luftledningen och de tio fastigheter/bostadsbyggnader som ligger inom 14 m avstånd till luftledningen. För den närmast angränsande fastigheten, Mölnaåsen 9, är bostadshuset beläget endast 10,8 m från luftledningen, bilagorna 2 och 3.

Befintlig 70 kV luftledningsstolpe där Vattenfall planerar att ansluta de nya 130 kV sjökablarna står nära bebyggelsen, varav en fastighet, Mölnastupet 7, är belägen endast 99 m ifrån befintlig luftledningsstolpe. Även detta är ett skäl för att Vattenfall borde ha samrått med de boende.

Tidsaspekten
Tidsaspekten som berörs tidigare i detta yttrande skapar även oro och osäkerhet, när i tiden kommer spänningen att öka från 70kV till 130kV över våra bostäder. Oron förstärks genom att Vattenfall inte presenterar planen för uppgraderingen i tiden och hur den är tänkt att genomföras.

Vattenfall säger att synpunkter om Mölnaledningen inte skall beaktas vid koncessionsprövningen

I sitt bemötande, 2016-05-02, skriver Vattenfall:

"Vattenfall vill förtydliga att ledningssträckningen mellan befintlig kabelstolpe vid Halvkakssundet och transformatorstationen Högberga inte omfattas av aktuell koncessionsansökan varför yttranden avseende den sträckningen inte ska beaktas i koncessionsprövningen."

Vattenfalls krav är mycket anmärkningsvärda och skulle få till följd att ÖMBs synpunkter inte skulle beaktas. ÖMB utgår dock från att ärendet kommer att få en opartisk behandling hos Ei.

Vi har ett gemensamt intresse för att finna en bra lösning för elförsörjningen, men att exkludera den lilla sträckan om 375 m gör inte linjen mellan Björknäs och Högberga komplett.
ÖMB efterlyser en effektiv helhetslösning som ger alla berörda parter gällande Lidingö-Nacka-Värmdö- ringmatningen den bästa elförsörjningen, vilket ska gälla både från teknisk och elektrisk synpunkt. Den aktuella lösningen i detta ärende känns inte effektiv. ÖMB förstår inte Vattenfalls strategi med att avgränsa 375 m från denna stora nätinvestering på Nackasidan. Vi ställer oss mycket frågande till detta, att dela projektet i två delar.

Yrkande

ÖMB yrkar att Ei avslår Vattenfalls ansökan om nätkoncession för en ny 130 kV ledning mellan 70 kV luftledningsstolpen vid Halvkakssundet vid Högberga i Lidingö och Björknäs i Nacka. ÖMB yrkar att luftledningen demonteras och i stället förläggs som markkabel.
När Vattenfall utrett och redovisat alternativa ledningsdragningar via markkabel med beaktande av samordning av ledningsprojektet ska Vattenfall samråda med boende i ÖMB, myndigheter, organisationer och andra som berörs av kraftledningsprojektet.

Avslutning
I Vattenfalls utlåtande av 2016-05-02 över inkomna yttranden till Ei med anledning av Vattenfalls ansökan om nätkoncession för linje Björknäs- Högberga skriver Vattenfall:

"Beträffande kraftledningens lokalisering genom Mölna bostadsområde framhåller Vattenfall att kraftledningen byggdes 1946 medan gällande detaljplaner för bebyggelsen intill ledningen vann laga kraft under perioden 1959- 2014. All bebyggelse har således uppförts efter ledningen som är förenlig med samtliga berörda planer."

Miljö och hälsa
Det kan konstateras att sedan luftledningarna byggdes för 20 kV för 70 år sedan har mycket hänt i samhället. Intrånget av olämpligt dragna luftledningar har uppmärksammats. Ersättning av luftledningar med markkablar medför positiva förbättringar för landskapsbild, boendemiljö, rekreation och friluftsliv. Elektriska och magnetiska fälts påverkan på mänskors hälsa har studerats och utretts både nationellt och internationellt. Fem myndigheter: Arbetsmiljöverket, Socialstyrelsen, Boverket, Elsäkerhetsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten har gett ut rekommendationer. Eftersom negativa hälsoeffekter från magnetfält på lång sikt inte kan uteslutas, har myndigheterna valt att rekommendera en viss försiktighet, både för allmänheten och i arbetslivet.
Östra Mölnas radhusområde är ett levande område med många vuxna och barn som rör sig aktivt i hela området och dess natur hela tiden. Barn leker i hela området och inte endast på lekplatsen, som Vattenfall skriver i bemötandet. Det är dock glädjande att Vattenfall erkänner problemet med lekande barn och därmed människor som rör sig i nära anslutning till luftledningen. Lekplatsen såväl som byggnader och bostadshus finns med i detaljplanen sedan 1959.

Det är uppenbart att det endast är ekonomiska kalkyler som styr Vattenfalls beslut. ÖMB yrkar att Vattenfall ska beakta modern lagstiftning, uppdaterade och gällande rekommendationer vid beslut, för såväl nätkoncessioner som ledningsnät, i modern tid.

Lidingö som ovan

Östra Mölna Byalag
styrelsen

Gun Agensjö
Ordförande

Stina Tesch
Kassör

Kontaktuppgifter
Gun Agensjö
+46703592700
gun@kullaberget.se

Thomas Johansson
fastighetsägare i radhusområdet
+46708306598
thomas.johansson@lg-ingfirma.se

Bilagor

1. Avståndsmätning av luftledning genom radhusområdet 375 m
2. Avståndsmätning till byggnader från luftledning och kraftledningsstolpen Halvkakssundet vid Lidingö Strand
3. Karta med fastighetsbeteckningar i radhusområdet
4. Kartbilaga med lösningsförslag – 1
5. Kartbilaga med lösningsförslag - 2
6. Bildbilaga över bostadsområdet

Bilaga 1

Östra Mölna Byalag

Bilaga 2

ärende nr EI 2015-103520

Bostadsområdet i anslutning till luftledning i Östra Mölna.
Mätning avser avstånd i meter till byggnader 2016-10-06.

Nedanstående fastigheter ingår i radhusområdet i Östra Mölna byalag

Fastighetsbeteckning	avstånd från luftledning till byggnad	avstånd från kabelstolpe Halvkakssundet, invid Lidingöstrand, till byggnad
Mölnaåsen 7	12,00	
Mölnaåsen 8	13,00	
Mölnaåsen 9	10,80	
Stenbacken 16	12,08	
Stenbacken 17	12,70	
Stenbacken 18	12,70	
Stenbacken 19	12,70	
Stenbacken 20	12,90	
Mölnastupet 7	13,00	**99,00**
Mölnahällen 5	13,10	

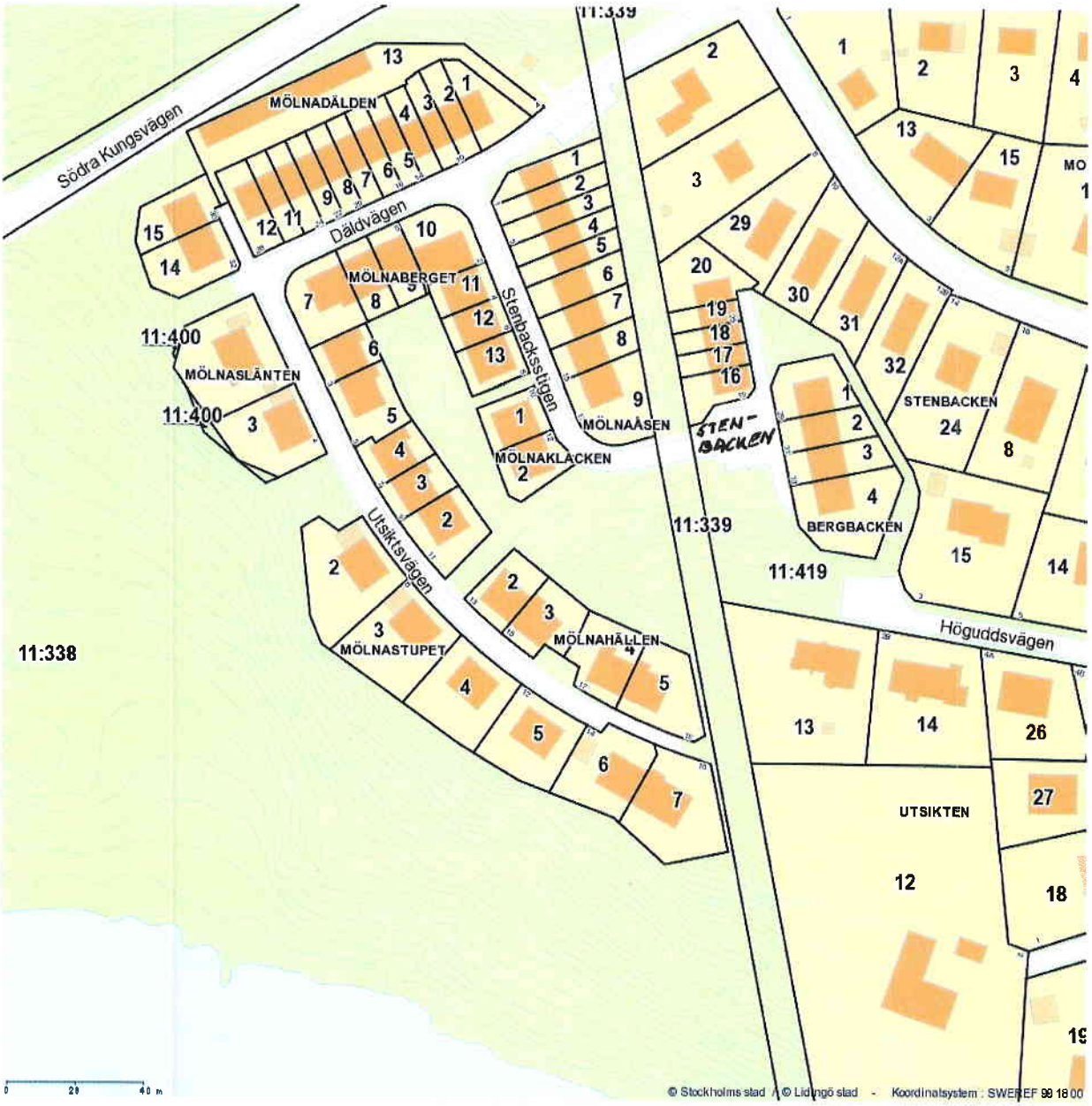
Nedanstående fastigheter i nära belägenhet av radhusområdet i Östra Mölna

Fastighetsbeteckning	avstånd från luftledning till byggnad	avstånd från kabelstolpe Halvkakssundet, invid Lidingöstrand, till byggnad
Utsikten 12	17,80	**45,00**
Utsikten 13	19,00	
Stenbacken 2	10,70	

kommentarer till mätningen

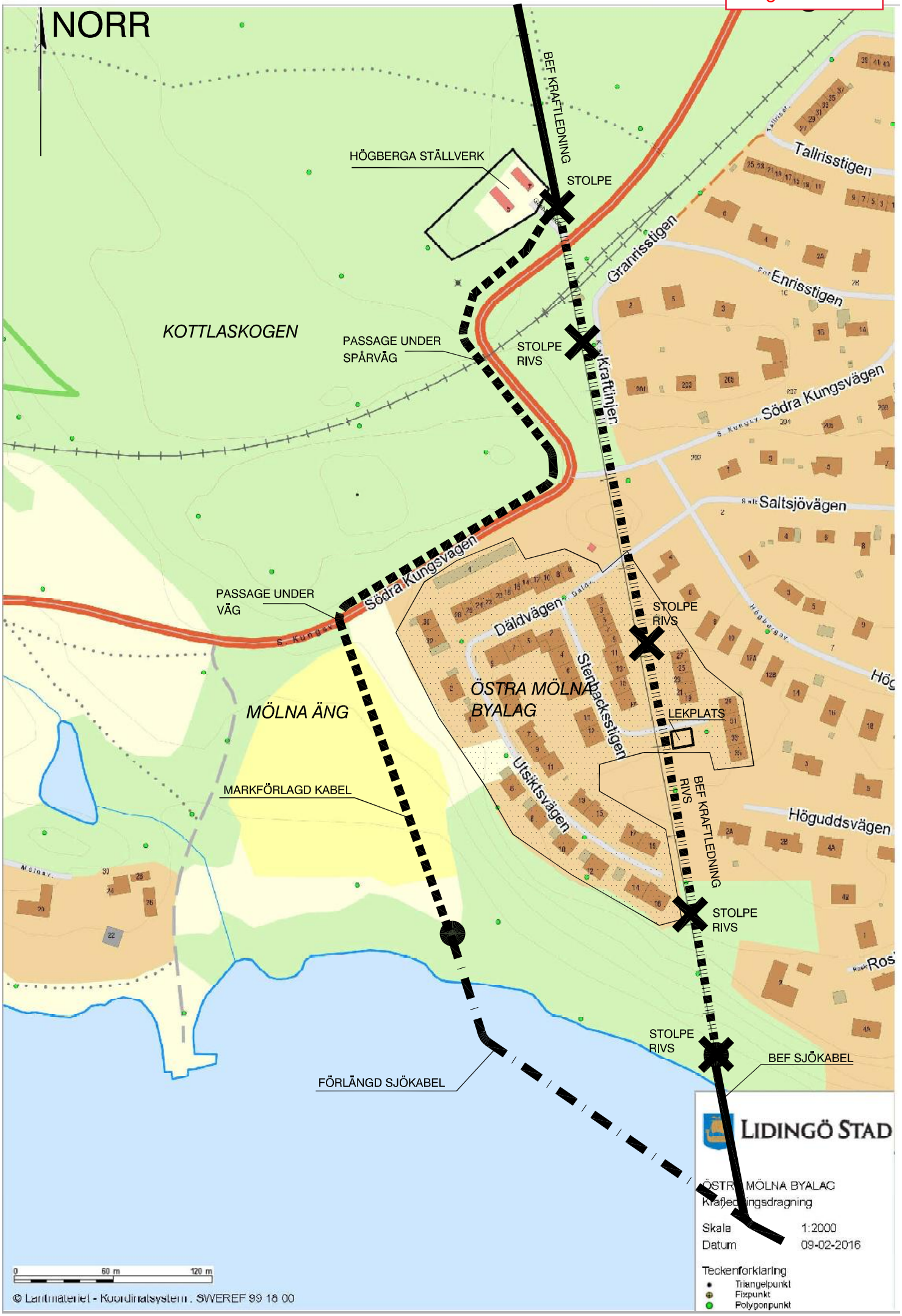
Fastigheter i radhusområdet med avstånd till luftledning mindre än 14 m är med i mätningen. Samtliga 58 fastigheter i radhusområdet är i nära anslutning luftledningen.
Fastigeheter som är belägna mindre än 100 m från kabelstolpen vid Halvkakssundet är med i mätningen.

BILAGA 3

2014-09-15

Bilaga 4

NORR
BEF KRAFTLEDNING
HÖGBERGA STÄLLVERK
STOLPE
Tallrisstigen
Granrisstigen
Enrisstigen
KOTTLASKOGEN
PASSAGE UNDER SPÅRVÄG
STOLPE RIVS
Kraftlinjen
Södra Kungsvägen
Saltsjövägen
PASSAGE UNDER VÄG
Södra Kungsvägen
Däldvägen
STOLPE RIVS
ÖSTRA MÖLNA BYALAG
Stenbackstigen
LEKPLATS
MÖLNA ÄNG
Utsiktsvägen
BEF KRAFTLEDNING RIVS
MARKFÖRLAGD KABEL
Höguddsvägen
STOLPE RIVS
STOLPE RIVS
BEF SJÖKABEL
FÖRLÄNGD SJÖKABEL
LIDINGÖ STAD
ÖSTRA MÖLNA BYALAG
Kraftledningsdragning
Skala 1:2000
Datum 09-02-2016
Teckenförklaring
Triangelpunkt
Fixpunkt
Polygonpunkt
0 60 m 120 m
© Lantmäteriet - Koordinatsystem : SWEREF 99 18 00

Bilaga 5

NORR
BEF KRAFTLEDNING
PASSAGE UNDER
SPÅRVÄG OCH VÄG
STOLPE
RIVS
Kraftlinjen
MARKFÖRLAGD KABEL
KABEL FÖRLAGD I
BERGBORRAT HÅL
Södra Kungsvägen
S. Kungsv.
Däldvägen
Sterbacksstigen
ÖSTRA MÖLNA
BYALAG
Utsiktsvägen
Granrisstigen
Tallrisstigen
Enrisstigen
Saltsjövägen
Högbergsv.
Höguddsvägen
Mölnav.
BEFINTLIG KRAFTLEDNING
RIVS
STOLPE
RIVS
KABEL FÖRLAGD I
BERGBORRAT HÅL
STOLPE
RIVS
LANDFÄSTE FÖR
NY SJÖKABEL
0
60 m
120 m
© Lantmäteriet - Koordinatsystem : SWEREF 99 18 00
LIDINGÖ STAD
ÖSTRA MÖLNA BYALAG
Kraftledningsdragning
Skala 1:2000
Datum 09-02-2016
Teckenförklaring
Triangelpunkt
Fixpunkt
Polygonpunkt

Bilaga 6

